

MAGMETAL

ZOMERUPDATE

De economische impact van corona

Dit artikel schetst de economische gevolgen van de covid-19 pandemie op de Europese en Belgische economie (inclusief de metaalindustrie). Deze tekst geldt als een update (10 juli 2020) van een eerder verschenen artikel over de economische impact van corona. Belangrijk: veel van de gepresenteerde cijfers betreffen prognoses of zijn het resultaat van (weliswaar representatieve) enquêtes. Dergelijke cijfers moeten uiteraard met de nodige omzichtigheid gelezen worden. **WIM CAREEL**

DEEL 1**EUROPA: DIEPE RECESSIE IN 2020, GEDEELTELIJK (MAAR ONGELIJK) HERSTEL IN 2021**

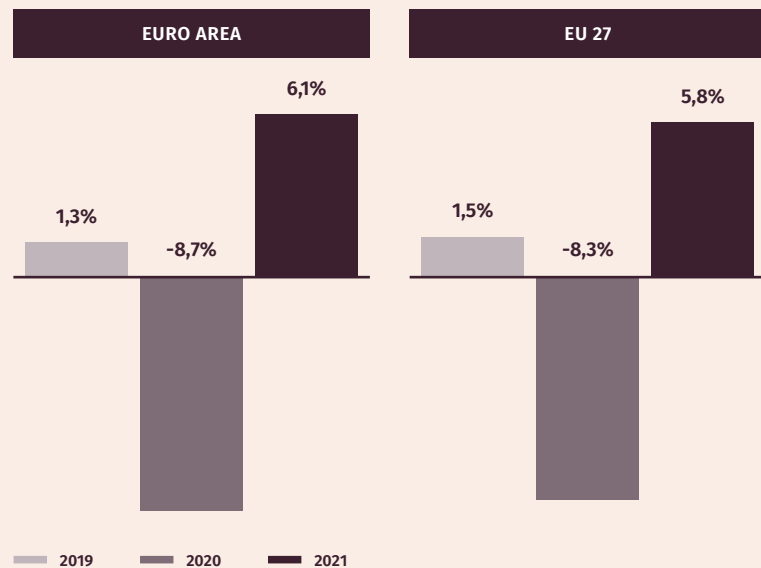
Begin juli publiceerde de Europese Commissie haar 'economische vooruitzichten: zomer 2020'. Daarin gelden meer sombere vooruitzichten dan in de lente-editie, die dateert van 6 mei. Dat komt vooral omdat de lockdown-maatregelen langzamer worden opgeheven dan voorspeld. In Europa ontstaan op bepaalde plaatsen trouwens nieuwe coronahaarden, wat resulteert in een verstrenging van bepaalde versoepelingen. Op globaal niveau neemt het aantal infecties nog steeds toe (vooral in Noord- en Zuid-Amerika, Afrika en Zuidoost-Azië) wat uiteraard ook gevolgen heeft voor het economische herstel in Europa.

Momenteel gaat de Commissie uit van een daling van het Europese BBP met 8,7% in de Eurozone¹ (8,3% in de EU). In mei was er 'slechts' sprake van een daling met 7,7% (en 7,4%). Nog steeds geldt overigens dat de prognoses sterk afhankelijk zijn van bepaalde factoren, zoals het uitblijven van een tweede coronagolf in het najaar en de effecten van het economische beleid van EU en van haar lidstaten. In deze cijfers wordt ervan uitgegaan dat er geen tweede golf komt, maar dat is hoogst onzeker. **Voor 2021 wordt een economische groei van 6% voorspeld in de Eurozone (5,8% in de EU).** Dat is een fors herstel, maar het betekent wel dat het Europese BBP eind 2021 nog steeds 2% lager zal liggen dan vóór het begin van de coronacrisis.

¹ De Eurozone (of Eurolanden) zijn die landen van de Europese Unie die de euro als munt hebben. De Eurozone telt momenteel 19 landen.

GROSS DOMESTIC PRODUCT

FIGUUR 1: PROGNOSES EU EN EUROZONE (IN 2020 EN 2021)

BRON: Europese Commissie, Economische vooruitzichten (zomer 2020)

Ondanks de scherpe daling van het BBP, bleef de impact op de werkgelegenheid relatief beperkt. Dat komt door bepaalde – in Europa sterk uitgebouwde – maatregelen zoals tijdelijke werkloosheid en arbeidsduurvermindering. Het nieuwe rapport bevat geen prognoses over de werkloosheid, maar er wordt wel gewaarschuwd voor stijgende en langdurige werkloosheid in EU-landen. In de vorige lente-forecast (6 mei 2020) voorspelde de Commissie een stijging van de werkloosheid van 6,7% in 2019 naar 9% in 2020 (om vervolgens terug te dalen tot 8% in 2021).

De economische impact van corona op de lidstaten is ongelijk. De hardst getroffen lidstaten zijn Italië, Spanje en Frankrijk: daar voorspelt de Commissie een daling van het BBP in 2020 met maar liefst 11%. Duitsland (-6,3%), Finland (-6,3%) en Nederland (-6,8%) zijn het minst getroffen. Voor België wordt in 2020 een daling van 8,8% verwacht (en een groei van 6,5% in 2021). Verschillende factoren liggen aan de basis van die asymmetrische impact (timing van het

virus én van de lockdown, economische structuur van het land, het belang van toerisme ...). **Ook het herstel zal asymmetrisch zijn** en vooral bepaald worden door de economische veerkracht en de beschikbare budgettaire marge van de lidstaten.

Daarmee wordt nogmaals het belang geïllustreerd van het Europese herstelplan, waarin meer geld (onder andere giften) voorzien wordt voor de zwaarder getroffen Zuidelijke landen. Dat plan – dat nog moet goedgekeurd worden door alle lidstaten – steunt op solidariteit binnen Europa, maar ook op welbegrepen eigenbelang: het herstel van elke afzonderlijke lidstaat zal immers sterk afhankelijk zijn van het herstel in de andere lidstaten. Niettemin verzetten de zogenaamde 'zuinige landen' (Nederland, Oostenrijk, Zweden en Denemarken) zich ertegen: zij willen geen Europese schulden aangaan die vooral anderen ten goede komen. Maar nogmaals: ook de 'zuinige' landen hebben veel te winnen bij een snel herstel in Italië, Spanje, Griekenland ...

Bovendien is steun aan de sterkst getroffen landen ook politiek zeer belangrijk: de Europese cohesie en zelfs de toekomst van Europa staat op het spel. De EU kan het zich simpelweg niet permitteren om de Zuidelijke lidstaten aan hun lot over te laten: dat is immers koren op de molen van populistische, anti-Europese bewegingen (meestal van extreemrechtse signatuur). Wat we vandaag nodig hebben is niet minder Europa. We hebben nood aan meer (solidair, duurzaam, robuust ...) Europa.

FIGUUR 2: ASYMMETRISCHE IMPACT, ASYMMETRISCH HERSTEL IN EUROPA (% VERSCHIL IN BNP)

	2019	2020	2021
België	1,4	-8,8	6,5
Duitsland	0,6	-6,3	5,3
Estland	4,3	-7,7	6,2
Ierland	5,5	-8,5	6,3
Griekenland	1,9	-9,0	6,0
Spanje	2,0	-10,9	7,1
Frankrijk	1,5	-10,6	7,6
Italië	0,3	-11,2	6,1
Cyprus	3,2	-7,7	5,3
Letland	2,2	-7,0	6,4
Litouwen	3,9	-7,1	6,7
Luxemburg	2,3	-6,2	5,4
Malta	4,7	-6,0	6,3
Nederland	1,7	-6,8	4,6
Oostenrijk	1,6	-7,1	5,6
Portugal	2,2	-9,8	6,0
Slovenië	2,4	-7,0	6,1
Slovakije	2,4	-9,0	7,4
Finland	1,1	-6,3	2,8
Eurozone	1,3	-8,7	6,1
Bulgaria	3,4	-7,1	5,3
Czechia	2,6	-7,8	4,5
Denemarken	2,4	-5,2	4,3
Kroatië	2,9	-10,8	7,5
Hongarije	4,9	-7,0	6,0
Polen	4,1	-4,6	4,3
Roemenië	4,1	-6,0	4,0
Zweden	1,2	-5,3	3,1
EU	1,5	-8,3	5,8

BRON: Europese Commissie, Economische vooruitzichten (zomer 2020)

DEEL 2 BELGIË: BETERSCHAP, MAAR VOLLEDIG HERSTEL ZAL TIJD VERGEN

In haar meest recente publicatie over de economische indicatoren voor België (3 juli 2020) voorspelt de Nationale Bank van België (NBB) een daling van het BBP met 9% in 2020. In 2021 gaat ze uit van een groei met 6,4%. Het welvaartsverlies ten gevolge van corona zal dus volgend jaar niet gerecupereerd zijn. Daarmee is ons land zwaarder getroffen dan wat gemiddeld in de Eurozone geldt, namelijk een daling van het BBP met 7,7%.

De (NBB) en het Verbond van Belgische ondernemingen (VBO) organiseren op regelmatige basis ondernemings-enquêtes waarin gepeild

wordt naar de economische gevolgen van corona. Op 29 juni presenteerden ze de resultaten van de tiende bevraging sinds maart 2020. Het is voorlopig de laatste enquête, want in juli en augustus worden er geen meer afgenomen. Hieronder vatten we voornaamste conclusies samen.

Eind juni lag de **omzet** van de Belgische ondernemingen nog steeds 17% onder het niveau van vóór de crisis. Dat is veel, maar wel beter dan een paar maanden terug: in april (lockdown) bedroeg het omzetverlies nog meer dan 30%. Er is dus sprake van een duidelijke verbetering, ook ten opzichte van de situatie in mei en begin juni (zie tabel hieronder). De NBB stelt: deze cijfers zijn bemoedigend en weerspiegelen de impact van de diverse versoepelingsfases. Maar ze tonen ook aan dat het herstel van het omzetverlies tijd vergt.

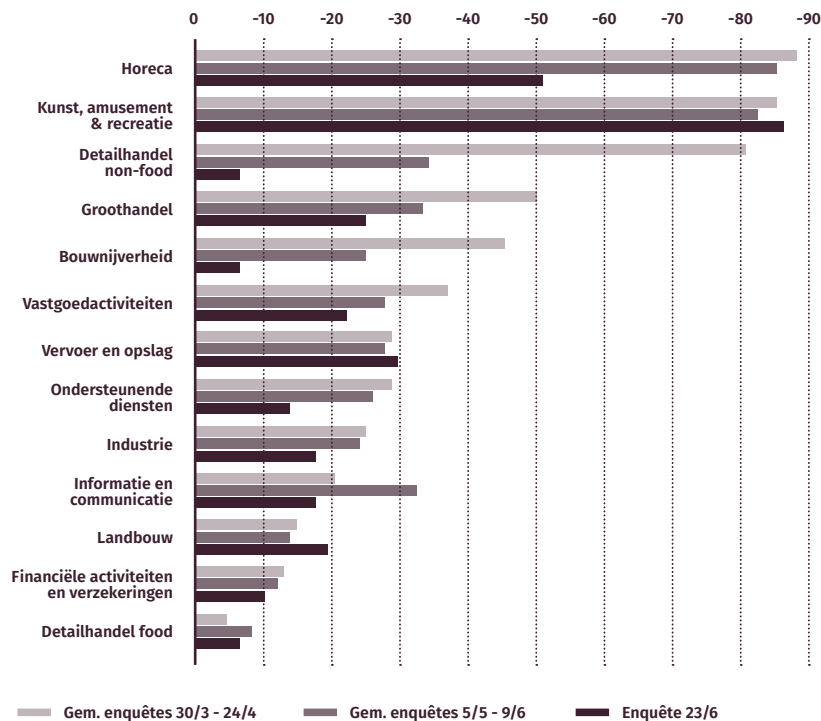
FIGUUR 3: IMPACT VAN DE CORONACRISIS OP DE OMZET VAN DE ONDERNEMINGEN (IN %, GEWOGEN GEMIDDELDE OBV. DE OMZET EN GEAGGREGEERD PER SECTOR)

Datum	maart		april			mei			juni	
	30/3	6/4	13/4	20/4	27/4	5/5	12/5	26/5	9/6	23/6
Vlaams Gewest	-33	-37	-34	-34	-33	-29	-31	-26	-24	-17
Brussels Hoofdst. Gewest	-29	-31	-26	-31	-28	-26	-31	-24	-22	-17
Waals Gewest	-34	-37	-34	-34	-33	-30	-30	-26	-24	-18
België	-33	-36	-33	-34	-32	-29	-31	-26	-23	-17

BRON: NBB, Persbericht 29 juni

FIGUUR 4: OMZETDALING PER BEDRIJFSTAK
(IN %, GEWOGEN GEMIDDELDE OBV. DE OMZET)

BRON: NBB, [Persbericht 29 juni](#)

Kijken we naar situatie per bedrijfstak dan zien we dat de industrie zich verder herstelt: het omzetverlies bedraagt nu ruim minder dan 20%, terwijl ze in de maanden daarvoor meer dan 20% bedroeg.

Ondanks deze omzetverbetering (die geldt voor bijna alle sectoren) gaat 80% van de bevroegde ondernemingen er niet van uit dat ze in het derde kwartaal (juli – augustus – september) het omzetsniveau van vóór de crisis zullen bereiken. De **ontoereikende vraag** blijft daarvoor de belangrijkste verklaring. Ook **bevoorradingproblemen** blijven een belemmering. Een volledig herstel zal dus tijd vragen (en trouwens ook afhangen van het uitblijven van een tweede coronagolf).

De crisis heeft een belangrijke nega-

tieve impact op de **investeringen**: bedrijven met investeringsplannen gaan uit van maar liefst 34% minder investeringen t.o.v. wat gepland was vóór corona. Deze investeringsvertraging – indien bewaarheid – zal gevolgen hebben voor (de snelheid) van het economische herstel.

Wat de **tewerkstelling** betreft: de tijdelijke werkloosheid in de private sector (exclusief zelfstandigen) is sterk gedaald. Ze bedraagt nog maar 11% (tegenover 30% in april). De werkgelegenheidsvooruitzichten voor de komende maanden blijven wel pessimistisch. De private tewerkstelling dreigt tegen het einde van het jaar met 6% te dalen (oftewel met 150.000 werknemers). Een schrale troost, maar het is wel minder slecht dan in de vorige bevraging (begin juni). Toen werd nog gevreesd voor een verlies van 180.000 arbeidsplaatsen.

DEEL 3

METAALINDUSTRIE: NOG GEEN VOLLEDIG HERSTEL IN 2021

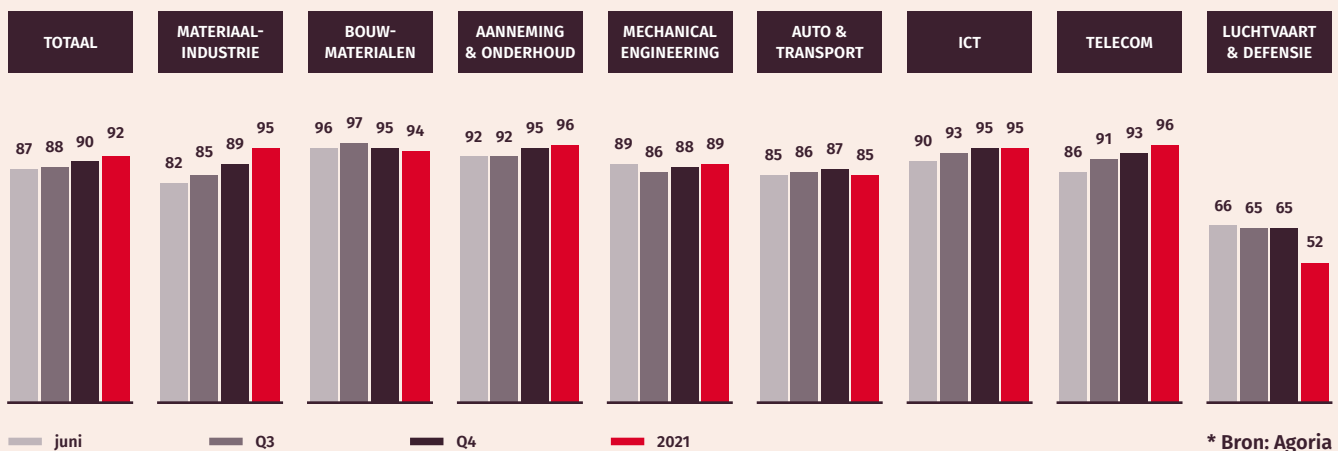
Hier maken we opnieuw gebruik van de resultaten uit de periodieke bevragingen van werkgeversfederatie Agoria. De laatste enquête dateert van eind juni en kan je [hier](#) raadplegen. Hieronder een overzicht van de belangrijkste bevindingen.

Net zoals we vaststellen voor de economie in haar geheel, is ook het **activiteitsniveau** van de technologische industrie (waar de metaal- en machinebouw deel van uitmaakt) gestegen. Eind juni was 86% van de activiteiten terug operationeel (75% begin mei, 50% begin april). Die stijging is positief, maar we zitten natuurlijk nog altijd 15% onder het normale niveau.

In 2020 zal de omzet van de technologiesector dalen met 11%. Opvallend: voor 29% van de bedrijven betekende corona een kans om te groeien. Dergelijke ondernemingen situeren zich vooral in digitale en telecomsector. **Ook volgend jaar zal de activiteitsgraad nog niet helemaal hersteld zijn**, maar schommelen rond 92%. Een kwart van de bedrijven in technologische sector voorziet in de nabije toekomst financiële moeilijkheden.

De figuur hiernaast schetst de omzetverwachtingen voor de diverse deelsectoren van de technologische industrie. Terwijl de materialenindustrie (met onder meer de non-ferro) in 2021 veronderstelt aan 95% te draaien, is dat voor de automotive-industrie nog altijd maar 85%.

FIGUUR 5: WELK PEIL ZAL UW OMZET HALEN IN HET 3DE EN 4DE KWARTAAL VAN 2020 EN IN 2021 (100 = NORMAAL PEIL)?

De voornaamste oorzaken die een verdere stijging van het activiteitsniveau belemmeren zijn:

- Onvoldoende vraag (69% van de bedrijven). De meeste achteruitgang in de afzetmarkten wordt waargenomen in de automotive industrie.
- Beperkte toegang tot klanten (54% van de bedrijven).

- Problemen inzake bevoorrading van grondstoffen en onderdelen (25% van de bedrijven).
- Moeilijkheden met transportcapaciteit en –kost, logistieke situatie, beschikbaarheid van werknemers en financiële toestand (20% van de bedrijven geven 1 of meerdere van die redenen aan).

Inzake tewerkstelling: 19% van de bedrijven uit de verwerkende technologische industrie is vandaag reeds genoodzaakt om een inkrimping van het personeelsbestand op te starten. De tewerkstelling zal er 6,1% lager liggen in december 2020 ten opzichte van december 2019. De tijdelijke werkloosheid bedraagt (eind juni) 16%.

BESLUIT

ONZE ZOMER-UPDATE OVER DE ECONOMISCHE IMPACT VAN CORONA, BRACHT GEEN GROTE VERRASSINGEN AAN HET LICHT.

De economische terugval is ongezien en de mondiale, Europese en Belgische economie bevinden zich in een diepe recessie. Achter de neerwaartse grafieken en de negatieve percentages gaat een trieste realiteit schuil: één van mensen en samenlevingen die keihard worden getroffen door de economische weerslag van corona. De miserie die het virus veroorzaakt – armoede, uitsluiting, ziekte en verdriet – is enorm.

Alle hoop rust op een (relatief) snel herstel. Veel indicatoren wijzen erop

dat het in 2021 terug de goede richting zal uitgaan en dat we een fors stuk van de geleden schade kunnen recupereren. Een volledig herstel zal echter geleidelijk verlopen en meerdere jaren duren. Bovendien komt het erop aan om een tweede golf – met dito lockdown – te vermijden. Zo niet wordt de schade niet meer te overzien.

Tegelijkertijd moeten we er voor zorgen dat het economische herstel niet geschied op basis van verouderde recepten, waarbij we terug gaan naar business-as-usual. De economische groei moet duurzaam en sociaal zijn. In Europa betekent dit onder meer een onverkorte uitvoering van de Europese Green Deal, met massale investeringen in hernieuwbare energie, energiebesparing en circulaire economie. Daarmee kunnen miljoenen jobs gecreëerd wor-

den. Het Europese herstelplan moet eveneens snel worden goedgekeurd. Alleen door samenwerking en solidariteit kan de Europese Unie groener, veerkrachtiger en sterker worden.

In België hebben we – hoe lang gaat het eigenlijk nog duren? – nood aan een volwaardige relance-regering. Een regering die een coherent beleid uitstippelt, met een visie op lange termijn. Ook bij ons moet het veel groener, veel duurzamer en veel sociaal. Ook bij ons moet de focus liggen op meer economische slagkracht en meer zelfredzaamheid. Globalisering is oké en biedt talrijke voordelen, maar de slinger is te ver doorgeschooten. Laten we nu werk maken van een meer evenwichtige en rechtvaardige economische ontwikkeling, zowel voor de mensen als voor de planeet.